

UCZEŃ ZDOLNY

Dziecko zdolne posiada wysoki poziom możliwości intelektualnych, a także umiejętność samodzielnego i szybkiego uczenia się. Charakteryzuje się dużą ciekawością i aktywnością poznawczą. Jest dociekliwe, otwarte na nowości. Ma bardzo dobrze ukształtowaną pamięć, szeroki zasób wiedzy i słownictwa. Potrafi sprawnie kojarzyć, rozumować i wyciągać wnioski oraz skupiać uwagę. Jest samodzielne w zdobywaniu wiedzy. Ma żywą wyobraźnię, oryginalne pomysły, niezależne własne sądy. Umie rozwiązywać problemy. Łatwo dostrzega i odbiera emocje. Dziecko zdolne może być otwarte i wrażliwe na potrzeby innych, wykazywać się odpowiedzialnością, mieć wykształcone poczucie obowiązku. Zdarza się, że odseparowuje się od aktywności społecznej i skupia na własnych zadaniach. Może nie odczuwać potrzeby „bycia” z grupą, mieć problemy z odnalezieniem się wśród kolegów i koleżanek. Może jawić się jako osoba pełna energii, przebojowa bądź cicha, skryta. W swoich działaniach może być bezkompromisowe, uparte i nieustępliwe. Wykazywać może specyficzne poczucie humoru. Może preferować towarzystwo dorosłych lub starszych kolegów.

Poziom rozwoju intelektualnego dziecka zdolnego wyraźnie przewyższa oczekiwania dla danego wieku życia. Czasami zdarza się, że rozwój emocjonalny jest na poziomie wieku życia dziecka lub nawet poniżej oczekiwań. Występująca wówczas duża dysharmonia w rozwoju dziecka wpływa na jego funkcjonowanie. Prowadzi to do specyficznego zachowania dziecka, które może powodować problemy w relacjach z wychowawcami oraz wpływać na kontakty rówieśnicze. Uczeń zdolny może mieć trudności w znalezieniu wspólnych tematów i zainteresowań z rówieśnikami. Może łatwo zostać odrzucony przez środowisko rówieśnicze. Uczeń zdolny wyróżnia się spośród swoich rówieśników i jest wyróżniany przez dorosłych, co przekłada się na jego odbiór społeczny.

Zdarza się, że uczeń zdolny jest grzecznym prymusem, sprawnie realizuje stawiane mu wymagania i odnosi sukcesy. Bywa jednak, że sprawia problemy (brak taktu, sarkazm, brak pokory, bunt wobec autorytetów i osób znaczących) i może napotykać na trudności edukacyjne. Wysokie możliwości intelektualne nie są gwarancją osiągnięcia wysokich wyników w szkole. Często zdarza się, że osiągnięcia ucznia zdolnego są nieadekwatne, czyli występuje rozbieżność pomiędzy możliwościami a faktycznymi osiągnięciami. Wpływają na to czynniki wewnętrzne,

społeczne oraz związane z procesem dydaktyczno – wychowawczym. Można tu wymienić m.in.:

- niechęć do przyjmowania wiedzy przy wykorzystywaniu metod podających,
- wysokie napięcie,
- frustracja,
- nieadekwatna samoocena,
- lekceważący stosunek do własnych emocji,
- niska motywacja do uczenia się treści uznawanych za nieciekawe,
- niezdyscyplinowanie,
- negatywny wpływ grupy rówieśniczej,
- brak zrozumienia potrzeb poznawczych i emocjonalnych ze strony rodziny, nauczycieli i rówieśników,
- nieadekwatne oczekiwania w stosunku do dziecka,
- nieadekwatne wymagania, zbyt łatwe bądź zbyt trudne zadania,
- nieadekwatna postawa nauczyciela wobec dziecka,
- stosowanie negatywnych wzmocnień.

Zatem ważną potrzebą edukacyjną (w przypadku ucznia zdolnego) jest indywidualizacja kształcenia, a co za tym idzie indywidualizacja zadań, metod, form, uwzględniająca jego możliwości, zainteresowania i potrzeby edukacyjne. Bardzo ważne są także działania na rzecz kształtowania odporności emocjonalnej i korzystnej pozycji ucznia zdolnego w grupie rówieśniczej. Niezbędne jest formowanie adekwatnej samooceny, świadomości własnych możliwości i ograniczeń.

Opracowała Aneta Tucholska